

Annotatie Jaarstukken 2024

Van: L.J.E. Blomen (commissiegriffier BWB), E. Peterse (commissiegriffier COR)
Contact: 06 4329 6393, lje.blomen@griffie.rotterdam.nl
Ons kenmerk: 25bb004184
Datum: 5 juni 2025
Betreft: Jaarstukken 2024
MHEK-Vergadering: 11 juni 2025

Doel van de bespreking

De jaarstukken 2024 staan ter advisering op de agenda. Bij aanvang van de vergadering zal de heer Elbay als lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) een korte toelichting geven op het COR-advies/rapport. De COR heeft in aanloop naar deze bespreking onderzocht of de jaarrekening een getrouw en volledig beeld geeft van het gevoerde financiële beleid en adviseert de raad hierover middels het advies/rapport. De jaarstukken 2024 worden in alle commissies besproken. Daarnaast wordt in MHEK ook de Monitor Grote Projecten geagendeerd.

Kernpunten

M.b.t. jaarstukken:

- In de jaarstukken wordt gerapporteerd in hoeverre de beleidsdoelen uit de begroting 2024 zijn gerealiseerd. U kunt nagaan waar afwijkingen zijn opgetreden in zowel de uitvoering als de financiën.
- Bij het lezen van de jaarstukken is het van belang aandacht te besteden aan de volgende punten. In kern kunnen dit ook de hoofdvragen zijn voor elke wethouder die u spreekt:
 - Hebben we bereikt wat we wilden bereiken? ([bv pagina 3](#))
 - Hebben we gedaan wat we daarvoor zouden doen? ([bv pagina 5](#))
 - Heeft het gekost wat we dachten dat het zou kosten? ([bv pagina 231](#) en [pagina 199](#))
- De jaarstukken liggen ter advisering voor: het is een raadsbevoegdheid deze vast te stellen.

M.b.t. Monitor Grote Projecten:

- De MGP omvat fysieke projecten, niet zijnde grondexploitaties, met een looptijd langer dan drie jaar en een omvang groter dan € 20 miljoen. De Monitor Grote Projecten komt twee keer per jaar uit. Voor MHEK is het grote project A16 relevant.
- De Monitor Grote Projecten ligt ter informatie voor; het is een collegebevoegdheid deze vast te stellen.

Opzet bespreking

De griffie adviseert de volgende volgorde aan te houden voor de bespreking:

- Wethouder Zeegers (Klimaat)
- Wethouder Lansink-Bastemeijer (Mobiliteit, groot project A16, MRDH)
- Wethouder Simons (Economie, Haven)

Daarbij zij aangetekend dat wethouder Lansink-Bastemeijer zal waarnemen voor wethouder Versnel als het aankomt op vragen over het risicovolle project Stadsbrug.

Toelichting

In de jaarstukken - bestaande uit het jaarverslag (beleidsverantwoording) en de jaarrekening (financiële verantwoording) – legt het college op grond van artikel 197 van de Gemeentewet verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van de college targets en de effecten daarvan. Ook is het accountantsverslag onderdeel van de jaarstukken, waarin de externe accountant (PricewaterhouseCoopers, PWC) een oordeel geeft over de betrouwbaarheid van de jaarrekening en bijzonderheden in het financiële beheer. De gemeenteraad stelt de jaarstukken

vast en verleent daarmee, tenzij er zwaarwegende redenen zijn, decharge (goedkeuring) voor het financiële beheer in 2024. Voor u betekent dit dat u tijdens de bespreking kijkt naar:

- De mate waarin het college de gestelde doelen uit de begroting heeft gerealiseerd (jaarverslag);
- Of het financieel beheer op orde was en verantwoord is uitgevoerd (jaarrekening);
- De bevindingen van de accountant bij de controle van de jaarrekening;
- Of u het college op basis van deze informatie decharge wilt verlenen;
- Eventuele lessen of signalen die u wilt meegeven richting de volgende begroting.

Met deze annotatie nemen we u met behulp van hyperlinks mee door het document, welke te vinden is op de website <https://www.watdoetdegemeente.rotterdam.nl/jaarstukken-2024/>. [Bovenaan de website vindt u naast de leeswijzer](#) (waar eventuele wijzigingen na de publicatie op 30 april 2025 worden weergegeven) een nieuwe knop met begrippen. Op [pagina 231](#) is een overzicht van baten en lasten, zowel meerjarig als incidenteel, te vinden. Aan het eind van de tabel bevindt zich een pull-down knop. Door hierop te klikken, krijgt u snel inzicht in de verschillen tussen de initiële raming en de realisatie over 2024. De verklaring voor deze verschillen zou te vinden moeten zijn in de toelichting bij het betreffende programma. Lastig is dat de initiële lasten 2024 (de vastgestelde begroting) zoals weergegeven in het raadsbesluit van de verschillende programma's geen aansluiting hebben met de cijfers uit het [voorlopig rekening resultaat 2024](#). Binnen de programma's zelf worden de afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting weergegeven. Dit betreft de herziening, die is vastgesteld in de [eindejaarsbrief 2024](#). Het spoor tussen de verschillende besluitvormingsmomenten is in te zien door op de knop "vergelijk saldo" te klikken onder het overzicht van baten en lasten op de pagina financiën bij de programma's.

Voorgeschiedenis

De [begroting 2024](#) is besproken en vastgesteld tijdens de raadsvergaderingen van 7 en 9 november 2023. In het [voorlopige rekeningresultaat 2024](#) werd er reeds een beeld geschetst. Er zijn wijzigingen vastgesteld bij de eerste herziening (9 en 11 juli 2024) en de tweede herziening (7 en 12 november 2024). De COR heeft op 19 en 20 mei openbare hoorzittingen c.q. verantwoordingsgesprekken met wethouders Achbar, Kasmi, Norville en Van Rij.

Te bespreken stukken:

Jaarstukken 2024

- Raadsvoorstel over jaarstukken 2024 [\[25bb003008\]](#)
 - Bijlage: Bijlage behorende bij jaarstukken 2024 (versie 08-05-2025) [\[25bb003291\]](#)
 - Bijlage: Gestempelde jaarstukken 2024 (versie 09-05-2025) [\[25bb003299\]](#)
- Collegebrief over jaarstukken 2024 [\[25bb003009\]](#)
 - Bijlage: Totaaloverzicht bestemmingsvoorstellen [\[25bb003196\]](#)
- Brief PwC over jaarrekening en controleverklaring 2024 [\[25bb003297\]](#)
 - Bijlage: Bijlage behorende bij Jaarstukken 2024 [\[25bb003299\]](#)
 - Bijlage: Controleverklaring jaarrekening 2024 gemeente Rotterdam [\[25bb003298\]](#)
- Brief PwC over Accountantsverslag 2024 Gemeente Rotterdam [\[25bb003301\]](#)

Daarbij betrekken:

- Collegebrief over Eindrapport 2024 Financial Audit [\[25bb003342\]](#)
 - Bijlage: Eindrapport 2024 Financial Audit [\[25bb003343\]](#)
- Collegebrief over reactie bij accountantsverslag 2024 PwC [\[25bb003401\]](#)
- Collegebrief over voorlopig rekeningresultaat 2024 [\[25bb001736\]](#)
- Collegebrief over proces gemeenschappelijke regelingen 2025 [\[25bb003168\]](#)
- Brief van Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) over Aanbevelingen Rekenkamer, COR en accountant [\[25bb002828\]](#)

- Adviesrapport van de COR over de jaarstukken 2024 [\[25bb004098\]](#)
- Beantwoording technische vragen Jaarstukken 2024 (versie 28 mei 2025) [\[25bb003944 inclusief bijlagen\]](#)
- Brief MRDH over voorlopige jaarstukken MRDH 2024 [\[25bb003171\]](#)
 - Bijlage: Jaarstukken MRDH 2024 [\[25bb003172\]](#)
 - Bijlage: Controleverklaring jaarstukken MRDH 2024 [\[25bb003173\]](#)

Monitor Grote Projecten

- Collegebrief over Monitor Grote Projecten oktober 2024 – maart 2025 [\[25bb003761\]](#)
 - Bijlage: Monitor Grote Projecten oktober 2024 – maart 2025 [\[25bb003763\]](#)

Daarbij betrekken:

- Collegebrief over Monitor Grote Projecten maart 2024 – september 2024 [\[24bb007279\]](#)
 - Bijlage: Monitor Grote Projecten maart 2024 – september 2024 [\[24bb007280\]](#)

Mogelijke aandachtspunten m.b.t. de jaarstukken 2024

Financieel beheer, relevant zijn:

- [Het structurele exploitatiesaldo](#): het verschil tussen de structurele baten en lasten. Dit geeft inzicht in de structurele financiële gezondheid van de gemeente;
- Eventuele afwijkingen tussen begrote en gerealiseerde uitgaven en inkomsten en de verklaring daarvoor (Voortgang 2024 per programma);
- De [ontwikkelingen](#) in de [\(bestemmings-\)reserves](#); (financiële middelen voor specifieke toekomstige uitgaven)
- Ontwikkelingen in het [weerstandsvermogen](#) van de gemeente om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen;
- [De rechtmatigheidsverantwoording](#) (is de handelwijze in overeenstemming met de geldende regels en besluiten).

Op pagina 196 waarop u de [financiële kerngetallen](#) kunt vinden, zijn een aantal indicatoren te vinden hoe het in algemene zin gaat met de financiën van de gemeente Rotterdam. Voor u als raadslid is het structureel exploitatiesaldo, zoals hierboven genoemd, belangrijk om te monitoren omdat dit saldo meerjarig in balans dient te zijn. Hierbij wordt met name gekeken naar de verhouding tussen de structurele baten en de structurele lasten. In 2024 zijn er éénmalige opbrengsten gebruikt voor het dekken van terugkomende kosten waarmee wordt ingeteerd op de reserves. Op lange termijn is dit onwenselijk. Daarnaast is de EMU-saldo tabel op pagina 196 is het bekijken waard. Hierbij dient u voor ogen te houden dat deze tabel in miljoenen is en zich vooral richt op de verschillen tussen de begroting en de rekening 2024. Het saldo geeft aan dat er ondanks het positieve jaarresultaat meer kosten dan opbrengsten zijn geweest (- € 368 mln.).

Voortgang targets

De voortgang van de vijftien collegetargets kunt u per programma onder de tegel per target teruglezen en in het overzicht op [pagina 5](#). Hier verantwoordt het college zich over de tussendoelstellingen voor 2024, de zogenaamde mijlpalen.

De voortgang op de voor MHEK relevante targets is als volgt:

- [Verbeteren verkeersveiligheid \(onderdeel programma Stedelijke ontwikkeling\)](#). De doelstelling is: "We verbeteren de verkeersveiligheid in Rotterdam door effectieve maatregelen te treffen op dertig van de meest verkeersonveilige locaties in de stad".
 - De target voor 2024 was 10 locaties te halen. De realisatie is 4 locaties. Daarmee is de doelstelling niet gehaald. Streefwaarde aan het einde van de collegeperiode is 30 locaties te halen.

- CO2-reductie (onderdeel programma Energietransitie). De doelstelling is: "We zetten in op minimaal 25% CO2-reductie voor het stedelijk gebied t.o.v. 1990".
 - De target voor 2024 was minimaal 20% reductie t.o.v. 1990. De realisatie is niet bekend; dit volgt naar verwachting in het najaar van 2025.

Aangaande de rapportage over de targets heeft de Rekenkamer Rotterdam aanbevelingen gedaan, o.a. omtrent het bruikbaar maken van de targets. In de [brief van de COR](#) wordt erop gewezen dat het in de [rapportage van het college](#) over de opvolging van deze aanbevelingen in voorkomende gevallen onduidelijk is wat met deze aanbevelingen is gedaan.

Programma's

[Op de website van de jaarstukken staat een voorstel met betrekking tot welke onderdelen van de Jaarstukken in welke commissie zouden thuishoren.](#)

De volgende programma's zijn voor MHEK van belang:

- [Economische ontwikkeling | Wat doet de gemeente?](#) (Economie, verantwoordelijk wethouder: Simons)
- [Energietransitie | Wat doet de gemeente?](#) (Klimaat, verantwoordelijk wethouder: Zeegers)
- [Stedelijke ontwikkeling | Wat doet de gemeente?](#) (Mobiliteit, verantwoordelijk wethouder: Lansink-Bastemeijer)
- [Klimaat | Wat doet de gemeente?](#) (Klimaat, verantwoordelijk wethouder: Zeegers)
- Paragrafen [Investerings | Wat doet de gemeente?](#), [Subsidies | Wat doet de gemeente?](#), [Sustainable Development Goals | Wat doet de gemeente?](#) en [Verbonden partijen | Wat doet de gemeente?](#) voor zover betrekking op bovenstaande programma's

Audits en control

De gemeentewet (art 213a) schrijft voor dat het College periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het College gevoerde bestuur. U kunt deze onderzoeken vinden op [Rapportages | Ambtelijke organisatie | Onderzoek010](#)

Mogelijke aandachtspunten m.b.t. Monitor Grote Projecten

- De Monitor Grote Projecten (MGP) omvat fysieke projecten, niet zijnde grondexploitaties, met een looptijd langer dan drie jaar en een omvang groter dan € 20 miljoen.
- De Monitor Grote Projecten komt twee keer per jaar uit. De meest recente MGP is over oktober 2024-maart 2025 (zie [25bb003761](#) en [25bb003763](#)). Eind 2024 is de MGP maart-september 2024 aangeboden (zie: [24bb007279](#) en [24bb007280](#)).
- **Stadsprojecten:** Het stadproject A16 valt binnen het domein van MHEK. De projecten zijn in de P&C-cyclus van **€ 58,8 mln geraamd bij de jaarstukken 2023**, naar **€ 32,8 mln. bij de begroting 2024**, via **€ 12,4 mln. bij de eerste herziening 2024**, naar **€ 14,3 mln. bij de tweede herziening** en met een uiteindelijke realisatie van € 9 mln. financieel gezien opvallend.
- Twee grote projecten vallen niet onder de MGP (waaronder 'Nieuwe stadsbrug met hoogwaardig openbaar vervoer-verbinding en station stadionpark' die onder MHEK valt) omdat deze de status van risicovol project hebben gekregen.

Financiële consequenties

Met het vaststellen van de jaarstukken 2024 gaat het positieve resultaat van € 41,1 mln. naar de algemene middelen. Het totale positieve resultaat is € 61,7 mln. echter zitten op een deel van dit resultaat juridische verplichtingen zodat deze al een doel hebben en niet naar de Algemene middelen kunnen. Het positieve resultaat van jaarrekening 2024 kan geamendeerd worden, het is echter gebruikelijk in Rotterdam om het resultaat te bestemmen bij de concept-Voorjaarsnota (2025).

Technische vragen en toezeggingen

De technische vragen worden zijn woensdag 28 mei voor 17.00 uur beantwoord. Het college reageert in één integrale brief op nog openstaande vragen en toezeggingen die betrekking hebben op de jaarstukken 2024. Deze brief wordt op maandag 16 juni 2025 voor 16.00 uur verstuurd.

Werkwijze met betrekking tot amendementen en moties

Een amendement is een wijziging van het ontwerpbesluit, waarbij het idee is dat het ontwerpbesluit dusdanig geamendeerd wordt zodat de strekking helder is en daarbij ook de relevante tabellen de programma's worden gewijzigd. Het aanpassen van het raadsbesluit wordt daarna zo snel mogelijk vormgegeven. Met een amendement kunt u zowel inhoudelijk als financieel aangeven wat u belangrijk vindt, waarbij de voorwaarde is dat zowel de verhoging als verlaging expliciet worden benoemd. Zie hiervoor de formats in de bijlage. Wilt u vooraf technisch advies inwinnen over een amendement of een motie, dan kunt u daartoe contact opnemen met de betreffende commissiegriffier. De commissiegriffiers zijn u hierbij graag van dienst.

Raadsbehandeling

Op donderdag 19 juni 2025 vindt de raadsbehandeling over de vaststelling van de jaarstukken (verantwoordingsdebat) plaats. Aansluitend aan het debat wordt er gestemd. De Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) zal de gemeenteraad van een advies ten aanzien van de jaarrekening en het verlenen van een decharge aan het college voorzien.

FORMAT AMENDEMENT

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om een amendement in te dienen, werkwijze conform artikel 47 van het [reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2025](#). Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbesluit, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen. In de bijgevoegde [hyperlink](#) treft u op pagina 12 een fictief voorbeeld van een amendement.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt:	
Besluit de voorjaarsnota als volgt te wijzigen:	<u>Technische vereisten financieel amendement</u> • Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn. • Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot). • De dekking dient met deze wijziging in het alleen voorliggende ontwerpbesluit uitvoerbaar te zijn.
Toelichting:	
Ondertekening en naam: (art 47 RvO: één naam is verplicht)	

FORMAT (FINANCIELE) MOTIE

Ieder raadslid heeft het wettelijke recht om moties in te dienen, werkwijze conform artikel 44 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam 2025. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken. Wijze van indienen van een motie: Een motie moet ter vergadering, om in behandeling genomen te kunnen worden, schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend na een duiding in de vergadering. In de bijgevoegde [hyperlink](#) treft u op pagina 13 een fictief voorbeeld van een motie.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt	
De gemeenteraad van Rotterdam, gehoord de beraadslaging, - overwegende - van oordeel dat* - van mening dat* * Keuze maken	
De gemeenteraad: - verzoekt het college van b&w* - roept het college van b&w op* - dringt aan* - spreekt uit* - nodigt uit* - constateert* en gaat over tot de orde van de dag. * Keuze maken	<u>Technische vereisten financiële moties</u> • Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen ditzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen. • Dit dient dekkend te zijn. • De dekking dient uitvoerbaar te zijn.
Ondertekening en naam: (art 44 RvO: één naam is verplicht)	